

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն Ք

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

Ա Մ Ա Յ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ա՝ Վ . Հ . Ա - Կ . Բ .

« Որպէս երկիր անապատ »

Ս Ղ Մ .

Այս զինեւ շրջածաւալ ախորժասփիւռ ծիր տեսութեան ,
Լայս այնչափ անչափ ի գեղ եւ ի պերճանքս կերպարան ,
Լուսաճաճանչ այս արփի , եւ շէկ այն շողք վերջին լուսոյն ,
Լայս հոյլ ի հոյլ նոր գոյակք , իւ արգաւանդ նազի բնութիւն ,
Նաութ վարսագեղ , տունկք անոյշ , հաւուց դաշնակք , ջուրց խոխոջիւն ,
Չըկարէն բառնալ զիմն ամայութիւն :

Ո՛հ , այո՛ , փարթամութիւն բնութեան արդի ու զկնին համայն
Չըբաւիցեն իմ ոգւոյս յաւելուլ շնորհս ամայութեան ,
Որ ի նորուն արձակել զինեւ ժրպիտ զըւարթաճեմ
Յանմըռունչ ի լըռութիւն կամ ի հեծիւն անդրաձայնեմ .
“ Դա , բնութիւն , այսքանի ճոխ ի գեղ , յէակս եւ յամենայն ”
Լայսքանի հոգւոյս աստ յամայութեան , :

Լայսքանիս յամայութեան , ում օրինակ չիք մըխիթար .
Թե՛ զթափառեալ յածեմ զոտս ընդ մենանիստ լերանց ընդ դար ,
Յանապատս աւազակոյտ , եւ ի մայրիս անթափանցիկ ,
Թե՛ ընդ լիճ լայնածաւալ հայիմ ի ժայռս յոտից անկնիք ,
Բայց մենագոյն , մենագոյն սըրտիս յաւէտ ամայութիւն ,
Լայնալիր , նըսեմ եւ անջըրդագոյն :

Ու . բըլււրք , ծովք , եւ առուք , դաշտք , դարեւանդք դուք չէք միայն : —
Լերինք , ի ձեզ մայրիք եւ ամպք զըստուերսն հեղուն հողմաձայն .
Նործորք , ընդ ձեզ հեղեղատք կարկաջասահ ըզբօսանք .
Եւ ի շըշունջ սօսափիւնդ , մայրիք , սոխակ զիւր զուգէ վանգ .
Եւ դուք երկնից եւ բնութեան , լիճք , անաղօտ հայելիք ,
Ի էք ' հողմն , ի ստուեր , դաշնակ եւ յալիք :

Բայց ամայի է սիրտ իմ ի դաշնակէն իւր խանդակաթ .
Օ՛հնչ յերկինս անդ նորա բայց աղջամուղջ թէ սըգապատ .

Չիք եւ ոչ մի շունչ ախորժ որ ըզնորին ակօսէ դէզ ,
 Ոչ մի սոյլ անդ ի նրմա , ոչ մի կարկաջ տըխուրն յերէզ ,
 Լը ոչ մի ծառ սաղարթուն , որ տացէ զշուքն եւ ըզըշուկ ,
 Լը կամ ծաղկածիր գոյն՝ յոյս ի դերբուկ :

Ո՛վ անապատք ամայի , յոյց վերառնու սիրտ իմ զանուն ,
 Բայց զի յարդիւնս անդ նըւազ դուք յիմն իցէք նըմանութիւն .
 Տայր ոք սըրտիս՝ յամայոջն իւր թէ կըղզեակք էին դալար .
 Թէ եւ անդորր , թէ հեռուստ՝ բայց գայր եւ իւր եզը ի նըշմար .
 Լը թէ ասել ինձ մարթիւր . Բստի եւ անդըր վերելեակ՝
 Լմայութեան իւր աւարտին սահմանք :

ՊԼՏՄՈՒԹԻՒՆ

Հորտենսիա քաղաքայն մանեակը :

Հունիս ամսոյն առաւօտ մը (1806)
 մինչ մեծն՝ Վաբուէնն նախաճաշի էր
 նստած , յողէֆին կայսրուհւոյն ակ-
 նավաճառը կայսեր կերակրոյ սրահը
 մտաւ : Վայսը պատուիրեց իրեն որ ա-
 մենագեղեցիկ մանեակ՝ մը փնտուէ , ու
 գտածին պէս առանց գնոյն բարձրու-
 թեանը նայելու մէկէն իրեն բերէ :
 Ութ օրէն վերջը՝ ակնավաճառը դար-
 ձաւ կայսեր սակաւագիւտ եւ մարգըր-
 տայեռ մանեակ մը բերաւ : Վաբուէնն
 գինը կտրել տուաւ , եւ 800 հազար
 ֆրանք տալով գնեց :

Երէքին որ Վաբուէնն իր եղբարցմէ եր-
 րորդը այսինքն Լուի-Պոնափարթ իշ-
 խանը իրենց վրայ թագաւոր գնէ . ուս-
 տի մասնաւոր պատգամաւորաց հետ
 արքունի պսակը խրկեցին Վաբուէննի՝
 որպէս զի եղբորը գլուխը գնէ : Բսոնց
 հասնելու օրը , բոլոր պալատականք
 Սէն-Վալու ժողովուրդ էին . հոն եկան
 նաեւ Լուի իշխանը իր հորտենսիա կնո-
 ջը հետ մէկտեղ¹ : Վաբուէնն հրաման

տուեր էր փառաւոր հանդէս մը կա-
 տարելու . եւ յիրաւի , Բարիզի մէջ քիչ
 անգամ տեսնուած հանդէս մը եղաւ
 նոյն օրը : Վարդէ դուրս զուարթ էր
 նոյն ինքն՝ Վաբուէնն . եւ որովհետեւ սո-
 վորութիւն ունէր իր դրած թագաւոր-
 ները շուտով իրենց աթոռը հասցընել ,
 ուստի պատգամաւորաց իմացուց թէ
 երկրորդ օրը իրենց թագաւորը եւ թա-
 գուհին հետերնին՝ սահմանուած տե-
 ղերնին պիտի երթան : Երիկուան դէմ
 կայսրը իր սենեակը կանչեց զհորտեն-
 սիա եւ այս խօսքերս ըսաւ իրեն . « Լճա-
 ւասիկ զօրաւոր եւ ընտիր ժողովրդեան
 մը թագուհի սահմանեցի զքեզ . թէ
 որ դու եւ քու ամուսինդ կարենաք ինչպէս
 որ պէտք է անոր բնաւորութիւնը ճանչ-
 նալ , () րանժի ցեղը ան չկրնար հօլան-
 տա մտնել : հօլանտացին միայն մէկ
 գլխաւոր պակսութիւն մը ունի . առե-
 րեւոյթ պարզութեան տակ՝ շուայլու-
 թեան եւ ստրկի սէր մը . շահասիրու-
 թենէն զատ յատուկ է իրեն կարգէ
 դուրս փառասիրութիւն մը : Չեմ ու-
 զեր որ հօլանտացի իշխանուհուիէ մը
 նուաստ գտնուիս . եւ անիկայ իր ունե-
 ցած հարստութեամբը քու վրադ պար-
 ծենալու առիթ ունենայ . ուստի ան
 այս մանեակը իբրեւ իմ մեծարանացս
 եւ սիրոյս նշանակ մը , Վաբուէնն այս
 խօսքերս զրուցելուն ժամանակը իշխա-
 նուհւոյն վիզն անցուց քայաւմանեակը :

¹ ՏՃ. Կերպանէ :

² Հորտենսիա՝ ժողէֆին կայսրուհւոյն աղջիկն
 էր , ուստի եւ Վաբուէննի որդեգիր :